

INSPIRATIONSPUNKTER

29. januar 2013

[Kun det talte ord gælder]

Samråd i ERU den 31. januar 2013 – spørgsmål U stillet efter ønske fra Kim Andersen (V)

Samrådsspørgsmål U

Ministeren bedes give en tilbundsående orientering om Finanstilsynet. I den forbindelse ønskes bl.a. redegjort for:

- Tilsynets ekspertiser, kompetencer og arbejdsform.
- Tilsynets lovmæssige forankring og beføjelser.
- Ministerens og andre myndigheders muligheder for tilsyn med Finanstilsynet og omgørelse af dets afgørelser.
- Klagemuligheder over tilsynets arbejde, afgørelser og beslutninger.

Indledning

- Tak for invitationen til at komme i udvalget i dag for at tale om Finanstilsynet.
- Før jul stillede udvalget mig et skriftligt spørgsmål om, hvem der fører kontrol med Finanstilsynet. Jeg svarede på spørgsmålet inden jul, og jeg vil gerne indlede med at henvise til det svar.
- Jeg vil i dag supplere det svar ved at besvare det stillede samrådsspørgsmål om Finanstilsynets kompetencer, ekspertiser, beføjelser, mulighederne for tilsyn med Finanstilsynet samt adgangen til at klage over afgørelser truffet af Finanstilsynet.

Kompetencer

- Ser vi først på de kompetencer, som Finanstilsynet råder over, så er der tale om et bredt udsnit af kompetencer og ekspertiser til at løse opgaven med at føre tilsyn med de finansielle virksomheder samt medvirke til lovgivningsarbejdet.
- Finanstilsynet beskæftiger ca. 250 medarbejdere, hvoraf ca. 80 pct. er uddannet som økonomer, jurister, aktuarer og lignende akademiske uddannelser.
- Finanstilsynets undersøgelsesledere på pengeinstitutområdet udgøres af en kombination af medarbejdere, der har uddannelses- eller arbejdsmæssig baggrund fra den finansielle sektor, og af medarbejdere, der overvejende har gjort karriere i Finanstilsynet.
- Finanstilsynets medarbejdere har erfaringer og kompetencer, der er attraktive i den finansielle sektor. Det kom særligt til udtryk i årene op til den finansielle krise, hvor Finanstilsynet oplevede, at mere end hver fjerde medarbejder forlod tilsynet i løbet af et år.
- Den udvikling forsøger vi at undgå fremadrettet ved at være i dialog med Finanstilsynet om mulighederne for at fremtidssikre tilsynet. I den forbindelse arbejdes på mulighederne for bedre at kunne fastholde kompetente medarbejdere.

Lovmæssig forankring og beføjelser

- Finanstilsynet er en styrelse under Erhvervs- og Vækstministeriet og dets beføjelser henholdsvis opgaver er nærmere fastsat i den finansielle lovgivning.
- De opgaver som Finanstilsynet varetager, kan opdeles i tre områder:
  - Tilsynsvirksomhed
  - Lovgivningsarbejde
  - Information
- Finanstilsynets hovedopgave er tilsynet med finansielle virksomheder – det vil sige pengeinstitutter, realkreditinstitutter, pensions- og forsikringsselskaber, investeringsforeninger, investeringsselskaber og fondsmæglere m.fl.
- Ud over at fokusere på dets hovedopgave, så skal Finanstilsynet også medvirke til udformningen af den finansielle lovgivning og udstede bekendtgørelser på det finansielle område.
- Endelig indsamler og formidler Finanstilsynet statistik og nøgletal for den finansielle sektor og har derfor også en rolle i forhold til offentliggørelse af information om den finansielle sektor.

- Det er vigtigt at understrege, at der siden begyndelsen af den finansielle krise er sket en styrkelse af Finanstilsynets beføjelser og opgaver. Den brede forligskreds bag finansiell stabilitet har således løbende styrket Finanstilsynet siden vedtagelsen af Bankpakke I tilbage i 2008.
- Finanstilsynets klassiske tilsynsarbejde kan med baggrund i den lovgivning, som et bredt flertal i Folketinget står bag, kort opsummeres i tre hovedtemaer:
- For det første skal Finanstilsynet modvirke at finansielle virksomheder kommer i problemer.
- For det andet skal Finanstilsynet vurdere holdbarheden af de finansielle virksomheders forretningsmodeller.
- Og for det tredje skal Finanstilsynet inddrage det systemiske perspektiv i tilsynsarbejdet.
- Finanstilsynet skal tilrettelægge tilsynsvirksomheden med henblik på at fremme den finansielle stabilitet og tilliden til de finansielle virksomheder og markeder.
- Det følger desuden af den finansielle lovgivning, at tilsynet med de finansielle virksomheder skal være risikobaseret. Det betyder ganske enkelt, at Finanstilsynet anvender flest ressourcer på de virksomheder, der har

størst betydning for den finansielle stabilitet, og på de virksomheder, der har den højeste risikoprofil.

- Det fremgår således af den finansielle lovgivning, at Finanstilsynets direktion skal fastlægge tilsynsvirksomheden ud fra et væsentlighedshensyn, hvor den tilsynsmæssige indsats står i forhold til de potentielle risici eller skadevirkninger.
- I praksis prioriterer Finanstilsynet sine inspektioner, så tilsynet oftest kommer i de pengeinstitutter, der enten er meget store, og hvor konsekvenserne af et sammenbrud derfor vil være meget alvorlige for samfundet, og i de institutter, der har en profil, som gør, at de er i risiko for at komme i problemer.
- Har Finanstilsynet for eksempel et pengeinstitut under skærpet tilsyn, bliver det inspiceret af Finanstilsynet hvert år.
- Er der derimod tale om et mindre eller mellemstort pengeinstitut, som har en risikoprofil på linje med gennemsnittet, indebærer det risikobaserede tilsyn, at Finanstilsynet typisk kommer på inspektion hvert tredje eller fjerde år. Der kan gå længere tid, når der er tale om relativt små pengeinstitutter, hvor nøgletal og andre indberetninger ikke peger på særlige risici.

- Finanstilsynet løser tilsynsopgaven ved løbende at overvåge og vurdere de indberetninger, som de finansielle virksomheders ledelse og revisorer skal indsende samt ved inspektioner i de enkelte virksomheder.
- Tilsynet med den finansielle sektor baserer sig således bl.a. på, at ledelsen og de eksterne revisorer er deres opgave voksen og leverer korrekte og retvisende oplysninger til blandt andet Finanstilsynet.
- En anden central del af Finanstilsynets arbejde består i at forholde sig kritisk til virksomhedernes forretningsmodeller.
- Opgaven går videre end at overvåge, at virksomhedernes processer og kontroller lever op til lovens krav. Den indeholder også en vurdering af, om virksomhederne har kapital og likviditet nok til at håndtere de risici, som deres forretningsmodeller indebærer. Det kalder vi for et solvenstilsyn.
- Finanstilsynet har særligt fokus på de risikofaktorer, der kan bringe den enkelte virksomhed i alvorlige problemer.
- For også at fastholde bankernes fokus på risikofaktorer, har Finanstilsynet introduceret en tilsynsdiamant (en slags ”pejlemærker”), som efter en implementeringsfase

nu er trådt i kraft for pengeinstitutterne. Det har den konsekvens, at der er fastsat en række grænseværdier, som institutterne bør ligge indenfor. Det handler bl.a. om summen af store engagementer, udlånsvækst, ejendomseksponering, stabil funding og likviditetsoverdækning.

- Grænseværdierne er fastsat, så de på den ene side skal modvirke overdreven risikopåtagning, og på den anden side skal gøre det muligt for sunde pengeinstitutter at drive profitabel bankvirksomhed og yde den nødvendige kredit til virksomheder og husholdninger.
- I Finanstilsynets strategi 2015, som tilsynet har offentliggjort, fremgår det således, at Finanstilsynet arbejder for at øge den finansielle sektors robusthed og for at styrke tilliden til den finansielle sektor.
- Nøgleordene for Finanstilsynets indsats på tilsynsområdet er væsentlighed, proaktivitet og fokus på holdbare forretningsmodeller.
- Ud over at føre tilsyn med økonomien og forretningsmodellerne fører Finanstilsynet også et adfærdstilsyn med, om pengeinstitutterne overholder reglerne om forbrugerbeskyttelse.

- Det kan fx være god skik-bekendtgørelsen og lovgivningens informationskrav, herunder reglerne om prisinformation.
- Adfærdstilsynet omfatter også tilsyn med, at forsikringsmæglere og investeringsrådgivere overholder reglerne om god skik, og at de har forsikret deres aktiviteter på en betryggende måde.
- Generelt er det min opfattelse, at vi har et velfungerende risikobaseret tilsynssystem, som vi skal holde fast i.

Tilrettelæggelse af tilsynet

- I relation til spørgsmålet om tilrettelæggelsen af tilsynsaktiviteten er det vigtigt at understrege, at det er Finanstilsynet, der i henhold til den finansielle lovgivning fører det generelle tilsyn med den finansielle sektor.
- Det er fastsat direkte i den finansielle lovgivning, at det er Finanstilsynets direktion, der har ansvaret for tilsynsvirksomhedens tilrettelæggelse.
- Finanstilsynet er dermed uafhængigt i dets tilsynsvirksomhed. Det betyder, at jeg ingen instruktionsbeføjelser har over for Finanstilsynet i deres sager om tilsynsvirksomhed.

- Dette er i fuld overensstemmelse med internationale tilsynsstandarder, der siger, at et effektivt finansielt tilsyn skal være operationelt uafhængigt og have tilstrækkelige ressourcer, som tilsynsmyndigheden selvstændigt disponerer over. Finanstilsynets tilsynsmæssige uafhængighed er et forhold, som Den Internationale Valutafond nøje overvåger.
- Det skal bemærkes, at det er Det Finansielle Råd, som er øverste beslutningstager i principielle sager og sager med videregående betydning. Det er fx sager om nødlidende pengeinstitutter.
- Det Finansielle Råd har 14 medlemmer, hvoraf 10 udpeges som eksperter efter indstilling fra interesseorganisationer. Rådet har tilknyttet op til 20 særligt sagkyndige personer, der efter behov kan indkaldes med henblik på at belyse de enkelte sager.
- Det Finansielle Råd er en del af Finanstilsynet og fungerer som en overordnet instans for Finanstilsynet inden for sit kompetenceområde. Det Finansielle Råd har således instruktionsbeføjelse over Finanstilsynet i forbindelse med tilsynsvirksomheden.
- I andre sager end sager om tilsynsvirksomhed har jeg som minister en instruktionsbeføjelse over for Finanstilsynet. Instruktionsbeføjelserne følger de helt almindelige

principper om over-/underordningsbeføjelser, som alle ministre har i forhold til de myndigheder, som indgår i det statslige administrative hierarki, og som ministrene har det parlamentariske og retlige ansvar for.

Klagemuligheder

- Hvis en finansiel virksomhed er uenig i Finanstilsynets afgørelse på tilsynsområdet, har virksomheden mulighed for at klage over denne.
- En virksomhed kan klage til Erhvervsankenævnet, der fungerer som en uafhængig klageinstans for afgørelser, der træffes af Finanstilsynet.
- Ankenævnets kompetencer følger ikke af selve loven om ankenævnet, men af de forskellige love, der regulerer de enkelte sagsområder.
- Et pengeinstitut har således mulighed for at klage til ankenævnet over Finanstilsynets afgørelser på tilsynsområdet. Det gælder også afgørelser om fastsættelse af solvensbehov og afgørelser om nedskrivninger. Virksomhederne har således mulighed for at få prøvet Finanstilsynets afgørelser på tilsynsområdet ved en højere klageinstans.
- Endelig kan institutterne efterfølgende indbringe Finanstilsynets afgørelser for domstolene.

- Supplerende er der mulighed for at klage over Finanstilsynet i konkrete sager til Folketingets Ombudsmand. Ombudsmanden kan også selv vælge at tage sager op til behandling.
- I den forbindelse skal jeg gøre opmærksom på, at de finansielle virksomheder ofte har adgang til at benytte kvalificeret bistand gennem egne medarbejdere, deres brancheorganisationer eller gennem eksterne advokater m.v., hvis de er uenige i en afgørelse, som tilsynet har truffet.
- Som det fremgår, er der altså gode muligheder for virksomhederne til at få prøvet deres sag, hvis de er uenige i Finanstilsynets afgørelse.

Parlamentarisk kontrol

- Ud over virksomheders kontrolmuligheder, som jeg netop har gennemgået, er der en række andre kontrolmekanismer i forhold til Finanstilsynets tilsynsvirksomhed.
- Finanstilsynet er også underlagt parlamentarisk kontrol. Det indebærer bl.a., at jeg som minister kan få udleveret alle oplysninger fra Finanstilsynet i en konkret sag eller vedrørende et bestemt område ”som led i mit overordnede tilsyn”. Det kan f.eks. ske i forbindelse med en henvendelse fra Folketinget. Det er dog vigtigt at understre-

ge, at hvis jeg får fortrolige oplysninger fra Finanstilsynet, så følger tavshedspligten med.

- Straks jeg modtager oplysningerne, bliver jeg derfor omfattet af en tavshedspligt svarende til den Finanstilsynet er underlagt, og jeg vil derfor ikke kunne videregive oplysningerne.
- Endvidere har Folketingets stående udvalg også mulighed for at få oplysninger vedrørende en finansiel virksomheds generelle økonomiske forhold i de tilfælde, hvor der kræves statslig involvering. Altså tilfælde med krisehåndtering af finansielle virksomheder, hvor der skal træffes beslutning om, hvorvidt staten skal yde garanti eller stille midler til rådighed.
- Finanstilsynet har ligeledes mulighed for at videregive fortrolige oplysninger i summarisk eller sammenfattende form til Folketingets stående udvalg under den forudsætning, at hverken den enkelte konkrete virksomhed eller dens kunder kan identificeres i den sammenhæng.
- Statsrevisorerne har gennem Rigsrevisionen mulighed for at undersøge Finanstilsynet. Rigsrevisionen har i forhold til Finanstilsynet mulighed for at gennemføre, såvel en årsrevision, hvor der blandt andet er fokus på finansiel revision og juridisk-kritisk revision, som større undersøgelser, hvor fokus er på forvaltningsrevision og

dermed f.eks. kan gå ud på at undersøge Finanstilsynets rolle i konkrete sager. Det er f.eks. sket i sagerne om Roskilde Bank og Amagerbanken.

- Endelig er der mulighed for at iværksætte uvildige advokatundersøgelser af Finanstilsynets rolle i en konkret sag. Inden for de senere år, har der været udarbejdet uvildige advokatundersøgelser i forbindelse med nødlidende pengeinstitutter, herunder også af Finanstilsynets tilsyn med de konkursramte institutter. Senest er der eksempelvis udarbejdet en advokatundersøgelse om Finanstilsynets tilsyn med Roskilde Bank.
- Afslutningsvis kan jeg nævne, at der gennem den seneste tid er blevet gennemført en række tiltag for at øge åbenheden omkring Finanstilsynets arbejde. Som eksempel kan jeg nævne, at Finanstilsynets afgørelser og rapporter lægges ud på tilsynets hjemmeside.

Konklusion

- Det er således min opfattelse, at pengeinstitutterne har gode muligheder for at få efterprøvet Finanstilsynets afgørelser, hvis institutterne ikke er enige med Finanstilsynet. Det gælder også i forhold til afgørelser om fastsættelse af solvensbehov eller omfanget af nedskrivninger.

- Ligeledes er der en række muligheder for mig som erhvervs- og vækstminister og for andre myndigheder m.v. at få viden om og føre kontrol med Finanstilsynet, og mulighederne bliver anvendt.
- Samlet set kan det vel siges, at der er tilsyn med Finanstilsynet.
- Tak for ordet.